

Тема. Правила переносу частин слова

1. Опрацювати теоретичний матеріал (законспектувати в зошит)

Частини слів з одного рядка в другий слід переносити за складами: *га́й-ка, зо́шит, кні́ж-ка, ко-ло́-дязь, па́ль-ці, са-ди́в-ни́к, Ха́р-ків.*

При цьому:

1. Не можна розривати сполучення літер **дж**, **дз**, які позначають один звук. Отже, переносиш можна лише так: *гу́-дзик, хо-джу́.* Якщо **дж**, **дз** не становлять одного звука (це буває, коли д належить до префікса, а **ж** або **з** — до кореня), то їх слід розривати: *над-звича́й-ний* (а не *на-дзвича́йний*), *під-жив-ля́ти* (а не *пі-дживля́ти*).

2. Апостроф і м'який знак при переносі не відокремлюємо від попередньої літери: *бур'-я́н* (а не *бур-'я́н*), *кіль-це́* (а не *кіл-ьце́*), *Лук'-я́н* (а не *Лук-'я́н*), *нізь-ко* (а не *ніз-ько*).

3. Одну літеру не залишаємо в попередньому рядку й не переносимо в наступний: *ака-де́-мія* (а не *а-каде́мія*), *Ма-рі́я* (а не *Марі́-я*), *олі-ве́ць* (а не *о-ліве́ць*). Так само не можна поділяти на частини для переносу такі двоскладові слова, як *або́, моя́, о́ко, ші́я* тощо.

4. При переносі складних слів не можна залишати в кінці рядка початкову частину другої основи, якщо вона не становить складу: *багато-ступі́нчастий* (а не *багатос-ступі́нчастий*), *восьми-гра́нний* (а не *восьмиг-ра́нний*), *далеко-схі́дний* (а не *далекос-хі́дний*).

5. Не можна розривати ініціальні аббревіатури, а також комбіновані аббревіатури, які складаються з ініціальних скорочень цифр: *ЗІЛ-111, ЛАЗ-105, МАУ, УРП.*

6. У решті випадків, які не підходять під викладені вище правила, можна довільно переносити слова за складами: *Дні-про́* й *Дніп-ро́*, *Оле-кса́ндра* й *Олек-са́ндра*, *се-стра́* й *сест-ра́*. Це правило поширюється й на суфікси: *бли-зькі́й* і *близь-кі́й*, *видавни́ц-тво*, *видавни́цт-во*, *га́ли-цький* і *га́лиць-кий*, *украї́н-ський* і *украї́нсь-кий*, *убо́-зтво*, *убо́з-тво* й *убо́зт-во*, *суспи́льс-тво* й *суспи́льст-во*.

2. *Бесіда*

— Пригадайте, що таке склад. (Це частина слова, що вимовляється одним поштовхом видихуваного повітря.)

— Якими бувають склади? (Відкритий склад закінчується на голосний, та закритий склад закінчується на приголосний.)

— Від чого залежить кількість складів у слові? (Від кількості голосних звуків у слові.)

3. Виконання вправ

3.1 **Перепишіть. Поділіть наведені слова на склади.**

Колода, багато, друзів, місяць, радіо, дружба, кордони, майдан, садок, перехід, перевірка, соловей, їжак, юшка, духмяний, бур'ян.

3.2 **Перепишіть. Покажіть усі можливі варіанти переносу слів.**

Броджу, саджу, кукурудза, бджола, гайок, пайок, війна, байка, галка, юрба, ювіляр, ясний, ялина, аптека, щоденний, туманний, годинник, подзвонити, надзвичайний, відзнаки, подвір'я.